

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W ŚWIEBODZICACH

z dnia 2019 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Świebodzice na rok 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277) i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Świebodzice na 2020 rok w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Świebodzice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Burmistrz Miasta

Paweł Ozga

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Świebodzicach
z dnia

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY ŚWIEBODZICE
NA ROK
2020**

Spis treści

WPROWADZENIE	4
I. Realizatorzy programu	5
II. Źródła i zasady finansowania	5
III. Diagnoza i rozmiary.....	5
IV. Problemy alkoholowe występujące w gminie	11
1. Gmina Świebodzice w liczbach	11
2. Osoby i instytucje przygotowane do rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	11
1) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	11
2) Porady specjalistów	13
3) Zespół Interdyscyplinarny d/s. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	14
4) Poradnia dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych od Alkoholu	15
5) Klub Abstynenta	15
6) Klub Integracji Społecznej	16
V. Podstawa prawna i merytoryczna Programu	16
VI. Cele i zadania Programu	17
1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz dla współuzależnionych	18
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotyczne pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	18
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży- w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych	19
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii	21
5. Podejmowanie interwencji w zawiązku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	21

6 . Wspieranie zatrudnienia socjalnego i przeciwdziałanie wykluczeniu Społecznemu na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób Uzależnionych od alkoholu i ich rodzin	21
7. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zasady wynagradzania, przyznawania diet oraz kosztów podróży służbowych	22
PRELIMINARZ KOSZTÓW REALIZACJ PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA ROK 2020	23

Wprowadzenie

Choroba alkoholowa może dotknąć każdego, niezależnie od wykształcenia, płci, wieku czy statusu społecznego. Wstępem do niej jest dominujące w naszym społeczeństwie picie ryzykowne i szkodliwe. Posługując się wynikami z polskich badań społecznych, przedstawionych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - liczbę osób uzależnionych od alkoholu w Polsce można oszacować na około 600-800 tys. natomiast osób pijących ryzykownie i szkodliwie na około 2-3 mln. Stąd też profilaktyka, rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz szkód z nimi związanych nie może mieć charakteru jednorazowej choćby dynamicznej kampanii. Koniecznym jest, aby działania podjęte w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii były realizowane w sposób ciągły przy jednoczesnej współpracy wszystkich osób i instytucji zaangażowanych w to zadanie, dlatego GPPiRPA oraz PN na rok 2020 to kontynuacja działań realizowanych w poprzednich latach w Świebodzicach. Określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. W tym obszarze działań Gmina Świebodzice należy do Ogólnopolskiej Sieci Gmin Wiodących.

Program jest częścią Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Świebodzicach na lata 2016 - 2020 i przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. Zgodnie z treścią tej ustawy zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożycia alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczanie dostępności alkoholu; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Program zawiera równocześnie zadania w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz wybrane działania w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 – zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Głównym podmiotem oddziaływań przedstawionych w Programie pozostaje nadal rodzina, jako najważniejsze środowisko w życiu człowieka, kształtująca osobowość, system wartości, poglądy, styl życia, a także dzieci w niej wychowywane. Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy, jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Dlatego Program jest realizowany szczególnie poprzez wspieranie oddziaływań opiekuńczo - wychowawczych na terenie świetlicy środowiskowej, szkół, prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin w sytuacji kryzysu, wspieranie leczenia odwykowego i środowisk trzeźwościowych, a także współpracę z instytucjami ważnymi w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Przygotowanie Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Świebodzice na 2020 r. zostało poprzedzone lokalną diagnozą problemów społecznych, przeprowadzoną na przełomie października i listopada 2018 r. na terenie Świebodzic przez firmę zewnętrzną Pracownia Badań i Profilaktyki Społecznej INVESES z Krakowa oraz sprawozdań z realizacji warsztatów z zakresu profilaktyki uzależnień pn. "Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć" przeprowadzanych cyklicznie dla uczniów klas szóstych szkół podstawowych i uczniów klas II i III szkół gimnazjalnych z terenu naszego miasta.

Program w swej konstrukcji merytorycznej jest tożsamy z założeniami Krajowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który stanowi część Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020.

I. Realizatorzy Programu

Realizatorem Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Świebodzice na rok 2020, zwanym dalej Programem, jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach – z wyłączeniem zadania 4.4. tj. prowadzenie klubu abstynenta, którego realizator zostanie wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert. Partnerami w realizacji programu są:

1. Urząd Miejski,
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świebodzicach,
3. Policja i Straż Miejska,
4. Placówki oświatowe,
5. Poradnia dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych,
6. Inne podmioty, którym zlecane są poszczególne zadania Programu, w szczególności instytucje i organizacje pozarządowe, stowarzyszenia zajmujące się promowaniem zdrowego stylu życia, jednostki samorządowe gminy, osoby fizyczne.

II. Źródła i zasady finansowania

- 1) Finansową podstawę realizacji Gminnego Programu stanowią dochody gminy z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz środki niewykorzystane na realizację Programu z 2019 r. Przewidywana wysokość środków finansowych przeznaczona na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2020 r. wynosi: **420 000,00 zł**, z czego:
 - na przeciwdziałanie alkoholizmowi : 390 000,00 zł;
 - na zwalczanie narkomanii: 30 000 ,00 zł.
- 2) Zasady finansowania zadań Programu dla miasta Świebodzice na rok 2020 wynikają z preliminarza finansowego zawartego w niniejszym Programie, a także z treści umów zlecania zadań.

Program może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych uchwałami Rady Miejskiej w Świebodzicach.

III. Diagnoza, Rozmiary

Przygotowanie Programu dla miasta Świebodzice na 2020 r. zostało poprzedzone diagnozą problemów alkoholowych i innych problemów społecznych, przeprowadzoną na terenie Świebodzic, na przełomie października i listopada 2018 r. przez firmę zewnętrzną - Pracownia Badań i Profilaktyki Społecznej INVESIS z Krakowa. Dane zawarte w raporcie pochodzą z: Urzędu Miejskiego, Powiatowego Urzędu Pracy, MKRPA, OPS, Policji a także z badań ankietowych przeprowadzonych w szkołach i w ramach sondy ulicznej. W badaniu dorosłych osób i młodzieży uwzględnione zostały takie obszary jak: problem alkoholowy – częstotliwość spożywania, dostępność, znajomość osób pijących, znajomość instytucji pomocowych; problem nikotynowy - częstotliwość palenia, dostępność, znajomość osób palących, znajomość konsekwencji zdrowotnych; problem narkotykowy - częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych, dostępność, znajomość osób biorących narkotyki, znajomość konsekwencji zdrowotnych; problem zażywania dopalaczy - częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych, dostępność, znajomość konsekwencji zdrowotnych; problem przemocy - perspektywa ofiary oraz świadka przemocy, uczestnictwo w czynnym akcie przemocy, występowanie przemocy rówieśniczej i domowej; problem uzależnień behawioralnych - uzależnienie od komputera czy Internetu. Dodatkowo wśród dorosłych mieszkańców zbadano obszary bezrobocia i wykluczenia społecznego. Ponadto badaniem zostali objęci także pracownicy punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wyrobów

tytoniowych. Całkowita Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych do wglądu na stronie www.profilaktyka.swiebodzice.pl lub Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziale Usług Specjalistycznych.

W podsumowaniu badania przeprowadzonego w naszym mieście, w 2018 r. wyróżniono następujące problemy.

Najistotniejszym problemem społecznym według mieszkańców gminy Świebodzice jest problem alkoholizmu i to właśnie walka z nim wydaje się być szczególnie ważna. Niestety, jego występowanie widoczne jest między innymi w odpowiedziach ankietowanych dotyczących tego, jak wielu badanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkohol. Co więcej, problem ten jest też mocno zauważalny w deklaracjach sprzedawców, którzy odpowiedzieli, że próba kupna alkoholu przez osoby nietrzeźwe zdarza się bardzo często. Bardzo niepokojącym jest fakt, iż w opinii aż 69% mieszkańców, w zależności od sytuacji alkohol może być pomocny w walce ze stresem. Niestety, takie podejście może przyczyniać się także do jego nadużywania, szerząc tym samym problem alkoholizmu.

Alkoholizmowi niemal nieodłącznie towarzyszy zjawisko przemocy w rodzinie. Do przemocy dochodzi zarówno w rodzinach dysfunkcyjnych jak również w rodzinach, które funkcjonują na zewnątrz jako prawidłowe.

Jak pokazują badania ankietowe, na terenie gminy Świebodzice problem przemocy jest również zauważalny; co więcej 44% mieszkańców określa go jako coraz częstszy. Przypadki występowania tego typu problemu w najbliższym środowisku potwierdzają przede wszystkim kobiety i to właśnie one najczęściej są ofiarami przemocy. Jak wynika z badań większość mieszkańców uważa, że kary fizyczne i surowe traktowanie dziecka nie stanowią dobrej metody wychowawczej. Niemniej jednak część ankietowanych tj. 26% uważa, że jest to dobry sposób wychowania, a 22% badanych przyznaje, że zna rodziców stosujących tego typu metody wychowawcze.

Co więcej, istotnym wydaje się także uświadamianie mieszkańców gminy Świebodzice na temat konsekwencji palenia papierosów, gdyż wśród badanych 55% przyznało się do palenia, w tym ponad połowa do palenia nałogowego. Ponad 40% z pośród respondentów palących było zdania, że palenie papierosów nie szkodzi ich zdrowiu. Niepokojący jest także wynik, iż ponad 16%; w tym zarówno kobiety jak i mężczyźni przyznają, że palą przy swoich pociechach. Niestety, takie zachowanie może rzutować na wcześniejsze rozpoczęcie inicjacji nikotynowej przez dzieci.

W przypadku analizy wyników badań wśród uczniów można zaobserwować, że zarówno młodszy uczniowie, jak i starsi zgodnie odpowiedzieli, że czują się w swojej szkole raczej dobrze i jest ona postrzegana przez nich jako miejsce bezpieczne. Pomimo dobrego samopoczucia w szkole, w szczególności wśród uczniów starszych coraz częściej zdarza się celowe opuszczanie zajęć. Do takiego zachowania przyznało się ponad 23% ankietowanych uczniów III etapu edukacji.

Ponadto dane pozyskane w wyniku diagnozy obrazują tendencję, iż procent zażywania substancji psychoaktywnych rośnie wraz z wiekiem badanych uczniów. Wzrasta też możliwość dostępu do używek jakimi są papierosy czy alkohol. Co więcej naprawdę wielu uczniów ma problem z asertywnością i swój pierwszy kontakt z papierosami lub alkoholem miało za namową osób trzecich.

Poniższa tabela obrazuje procent uczniów II i III etapu edukacji, którzy mają już za sobą inicjację alkoholową i nikotynową.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE	UCZNIOWIE - II ETAP EDUKACJI	UCZNIOWIE III ETAP EDUKACJI
Spożywanie alkoholu	9,34 %	41,53 %
Palenie papierosów	8,13 %	22,80 % (W tym papierosy tradycyjne i e-papierosy)

Wielu ankietowanych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Otrzymane dane pozwoliły na zobrazowanie problemu, iż takie znajomości poszerzają się wraz z wiekiem badanych. Należy zatem rozmawiać z uczniami o asertywności i o różnych technikach odmowy w przypadku, gdy ktoś proponuje im jakąś używkę. Ważna jest tu także rola rodzica. Jak pokazała powyższa analiza w obu grupach wiekowych rodzice cieszą się bardzo wysokim zaufaniem wśród uczniów, dzięki czemu chętnie rozmawiają oni o swoich problemach z rodzicami.

Należy pamiętać, że młody człowiek, który ma zapewnione poczucie bezpieczeństwa i funkcjonuje w środowisku, w którym czuje się dobrze, jest mniej podatny na kontakt z używkami, chętniej rozmawia o swoich problemach. Istotne jest zatem budowanie pozytywnego klimatu społecznego, który daje młodemu człowiekowi możliwość rozwijania kompetencji społecznych takich jak asertywność, umiejętność podejmowania odpowiedzialnych decyzji czy poczucia własnej wartości.

Poniższa tabela obrazuje procent znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne wśród uczniów II etapu edukacji oraz III etapu edukacji.

ZNAJOMOŚĆ OSOB AŻYWAJĄCYCH SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE	UCZNIOWIE - II ETAP EDUKACJI	UCZNIOWIE - III ETAP EDUKACJI
Spożywanie alkoholu	37,95 %	67,49 %
Palenie papierosów	62,35 %	68,17 %
Zażywanie narkotyków	12,65 %	26,41 %

Jak wynika z diagnozy równie istotnym problemem występującym na terenie gminy Świebodzice jest przemoc oraz cyberprzemoc. Problem przemocy, w tym przemocy rówieśniczej wymaga podjęcia bardzo pilnych działań profilaktycznych. Zjawiska te nie są obecne tylko w szkole, ankietowani doświadczają również przemocy poza jej murami.

Poniższa tabela obrazuje występowanie zjawiska przemocy wśród uczniów II etapu edukacji oraz III etapu edukacji.

ZJAWISKA PRZEMOCY	UCZNIOWIE - II ETAP EDUKACJI	UCZNIOWIE - III ETAP EDUKACJI
Złośliwe sms, wpisy przez komunikatory	30,42 %	52 %
Publikowanie w Internecie obraźliwych informacji	19,58 %	35,37 %
Publikowanie amatorskich filmów	23,80 %	26,41 %
Poniżanie	47,59 %	57,79 %
Zastraszanie	31,93 %	35,44 %
Ośmieszanie wulgaryzmy	55,12 %	70,65 %
Szantaż	23,80 %	28,22 %
Pobicie	39,46 %	35,67 %
Wyzwiska, agresja słowna	61,45 %	69,75 %
Doświadczanie powyższych zachowań przez ankietowanych	37,95 %	39,50 %

Szczególnie istotnym wydaje się być walka z ośmieszaniem, agresją słowną czy poniżaniem. Te formy przemocy zostały wskazane jako najczęściej spotykane zarówno przez uczniów klas młodszych jak i starszych. Należy zatem kontynuować projekty skupiające się na profilaktyce problemów agresji i przemocy, ukierunkowanych na wszystkich uczniów. Planowane działania powinny być dostosowane do skali realnych problemów w różnych grupach wiekowych. W planowane działania profilaktyczne należałoby również szerzej włączyć rodziców i opiekunów uczniów oraz nauczycieli z terenu gminy. Warto dodać, iż w każdej kategorii wiekowej badani najczęściej wskazywali dyrektora szkoły, wychowawcę czy pedagoga jako osoby do których się zwrócą, jeśli będą ofiarą lub świadkiem przemocy. Jest to zatem dobry fundament do budowania jeszcze głębszego zaufania i motywacji uczniów do dzielenia się własnymi problemami z gronem pedagogicznym.

Co więcej, w szkołach powinny być organizowane zajęcia psychoedukacyjne pomagające osobom, które są ofiarami różnych form przemocy. Ważne, zatem, by rozwijać u uczniów umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktu bez użycia przemocy.

Warto także pracować z młodzieżą nad wrażliwością wobec zjawiska cyberprzemocy, gdyż jak wynika z powyższej analizy, wraz z wiekiem; szczególnie wśród chłopców rośnie brak empatii na jej występowanie choć jego skala się powiększa. Należy zatem podejmować działania profilaktyczne ukierunkowane na poszerzenie wiedzy na temat zagrożeń związanych z cyberprzemocą, tak by bez względu na płeć uczniowie nie byli obojętni i potrafili odpowiednio zareagować wobec takiej formy przemocy.

Alarmujące są również liczne deklaracje uczniów, zarówno w młodszej, jak i starszej grupie wiekowej dotyczące braku wiedzy na temat instytucji świadczących pomoc dla osób dotkniętych przemocą w tym również cyberprzemocą. Niezbędne jest zatem podejmowanie działań informacyjnych w tym zakresie; w szczególności przez nauczycieli oraz rodziców. Powinni oni podpowiadać swoim dzieciom gdzie mogą się zgłaszać gdyby stali się ofiarą czy też świadkiem przemocy.

Należy także zwrócić uwagę, jak wielu uczniów deklaruje zawieranie znajomości przez Internet. Wśród uczniów II stopnia edukacji było to blisko 49,5% a wśród starszych prawie 71%. Profilaktyka współczesnych zagrożeń dotyczących korzystania z mediów

powinna zatem obejmować zagadnienia radzenia sobie z zaskakującymi czy też niebezpiecznymi zachowaniami nieznanymi osobom spotkanymi w sieci.

Ponadto konsekwentna realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może przyczynić się do poprawy parametrów zachowań wobec substancji psychoaktywnych; przede wszystkim alkoholu i papierosów, zarówno wśród osób dorosłych jak również nieletnich mieszkańców gminy.

Strategiczne kierunki realizacji gminnego programu profilaktyki

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy można stwierdzić, iż na terenie gminy Świebodzice niezbędne będzie podjęcie następujących działań:

1. W zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne.

→ **Kontynuacja programów informacyjno-profilaktycznych podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu czy palenia papierosów. Wysoki poziom wiedzy w tym zakresie jest bowiem niezbędny do podejmowania odpowiedzialnych i świadomych decyzji dotyczących stosowania tego typu substancji psychoaktywnych.**

→ **Kontynuacja programów profilaktycznych kształtujących kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków/dopalaczy. Szczególnie ważne jest rozwijanie technik asertywnej odmowy, gdyż uczniowie często korzystają z tego typu używek za namową osób trzecich. Jest to o tyle istotne, że uczniowie deklarują liczne znajomości wśród osób niepełnoletnich palących papierosy, spożywających alkohol czy zażywających narkotyki. Ponadto wraz z wiekiem badanych procent tego typu znajomości cały czas niebezpiecznie wzrasta.**

→ **Kontynuacja programów profilaktycznych dotyczących zagadnień agresji, ze szczególnym uwzględnieniem agresji słownej, poniżania i ośmieszania. Zwiększanie wiedzy w zakresie sposobów radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych oraz reagowania wobec zachowań agresywnych co pozwoli młodym ludziom na swobodne funkcjonowanie w środowisku rówieśniczym. Ponadto niezbędnym jest zwrócenie uwagi na rolę osoby krzywdzącej oraz tego jak bardzo silnie jej działanie może wpłynąć na psychikę ofiary, szczególnie w tak młodym wieku. Posiadanie przez uczniów wiedzy w tym zakresie będzie miało również pozytywny wpływ na kształtowanie zachowań rzutujących na ich samoocenę oraz pewność siebie.**

→ **Ułatwianie dostępności informacji na temat instytucji świadczących pomoc osobom dotkniętym problemem przemocy, gdyż jak wskazują wyniki badania niestety wielu uczniów nie posiada wiedzy w tym zakresie.**

→ Realizacja projektów profilaktycznych dotyczących zagadnienia przemocy rówieśniczej, z naciskiem na jej nową formę jaką jest cyberprzemoc. W wyniku diagnozy stwierdzono, że jest to zjawisko, z którym uczniowie coraz częściej się spotykają a liczba ofiar doświadczających cyberprzemocy rośnie wraz z wiekiem ankietowanych. Ważnym jest zatem podejmowanie działań ukierunkowanych na poszerzenie wiedzy na temat zagrożeń związanych z cyberprzemocą oraz kształtowanie od najmłodszych lat wrażliwości wobec takiego zjawiska. Posiadanie takiej wiedzy sprawi, że uczniowie nie będą obojętni wobec takiej formy przemocy, a co więcej będą potrafili w odpowiedni sposób na nią zareagować.

→ Realizacja programów profilaktycznych dotyczących zagrożeń w sieci. Ułatwienie dostępności informacji na temat niebezpieczeństwa, jakim jest zawieranie nowych znajomości w Internecie. Podjęcie tego typu działań informacyjnych jest niezbędne, gdyż jak wynika z badań wielu uczniów zawiera tego typu znajomości. Ważnym jest zatem zwiększanie świadomości na temat tego jak niebezpieczne konsekwencje mogą nieść za sobą takie działania. Ponadto istotnym jest uświadamianie na temat zagrożeń czyhających w Internecie, gdyż wraz z wiekiem zmienia się cel wykorzystywania sprzętów elektronicznych i uczniowie zaczynają coraz częściej przeglądać portale społecznościowe, strony poświęcone rozrywce oraz uczestniczyć w grach „wirtualne światy”. W związku z tym ważne jest poznawanie zasad racjonalnego korzystania z mediów, ochrony swojej prywatności i danych osobowych.

→ Ułatwienie dostępności informacji na temat organizacji czy serwisów internetowych pomagających w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą. Niestety jak wynika z badań, ankietowana młodzież nie posiada zbyt dużej wiedzy w tym temacie, co jest niepokojące gdyż wielu badanych przyznaje, że padło ofiarą tego typu przemocy.

→ Ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia. Preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz warsztatów dla młodzieży także zajęcia dla rodziców/prawnych opiekunów a także dla kadry pedagogicznej.

→ Realizacja szkoleń i warsztatów dla uczniów z zakresu profilaktyki społecznej.

→ Realizacja warsztatów dla nauczycieli i wychowawców w zakresie: tworzenia, realizacji, monitoringu i ewaluacji programów profilaktycznych.

2. Realizacja programów profilaktycznych wśród mieszkańców dotyczących problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz sposobów ich rozwiązywania.
3. Realizacja programów profilaktycznych wśród mieszkańców promujących zdrowy i aktywny tryb życia.

4. Kontynuowanie szkoleń dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Kontrola punktów sprzedaży alkoholu oraz wyrobów tytoniowych przez odpowiednie służby powołane do tego celu.
6. Przestrzeganie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
7. Wykorzystanie lokalnych zasobów do tworzenia koalicji na rzecz ograniczenia problemów alkoholowych.¹

Przy konstruowaniu programu posłużono się również wynikami sondażu przeprowadzonego w klasach V szkół podstawowych i klasach II gimnazjów, przeprowadzonego w ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2015” oraz badania ankietowe przeprowadzone w świebodzičkih szkołach (podstawowych i gimnazjalnych) w latach 2010 – 2016 r. przez Krzysztofa Matusiaka – terapeutę ds. uzależnień, badania ankietowe ESPAD ankiety miały służyć określeniu stosunku młodzieży do zachowań ryzykownych i poznaniu opinii uczniów na temat środków odurzających. Pod uwagę brano również dane statystyczne z Poradni Uzależnień oraz własnych.

IV. Problemy alkoholowe występujące w gminie:

1. Gmina Świebodzice w liczbach:

a) liczba osób zameldowanych w Świebodzicach na pobyt stały – stan na dzień 31 października 2019 r.- **21 456** mieszkańców w tym Kobiet: 11 375, mężczyzn - 10 081;

b) liczba podmiotów gospodarczych, posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (detal): Limit wynosi 200 zezwoleń w tym:

- o zawartości do 4,5 % alkoholu oraz piwa - 80 wykorzystano - 47
- o zawartości powyżej 4,5 % do 18 % alkoholu (z wyjątkiem piwa)-60 wykorzystano - 41
- o zawartości powyżej 18 % alkoholu - 60 wykorzystano - 42

c) liczba podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia): Limit wynosi 80 zezwoleń w tym:

- o zawartości d 4,5 % alkoholu oraz piwa - 40 wykorzystano - 15
- o zawartości powyżej 4,5 % do 18 % alkoholu (z wyjątkiem piwa)-20 wykorzystano - 7
- o zawartości powyżej 18 % alkoholu - 20 wykorzystano - 5

2. Osoby i instytucje przygotowane do rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Świebodzicach:

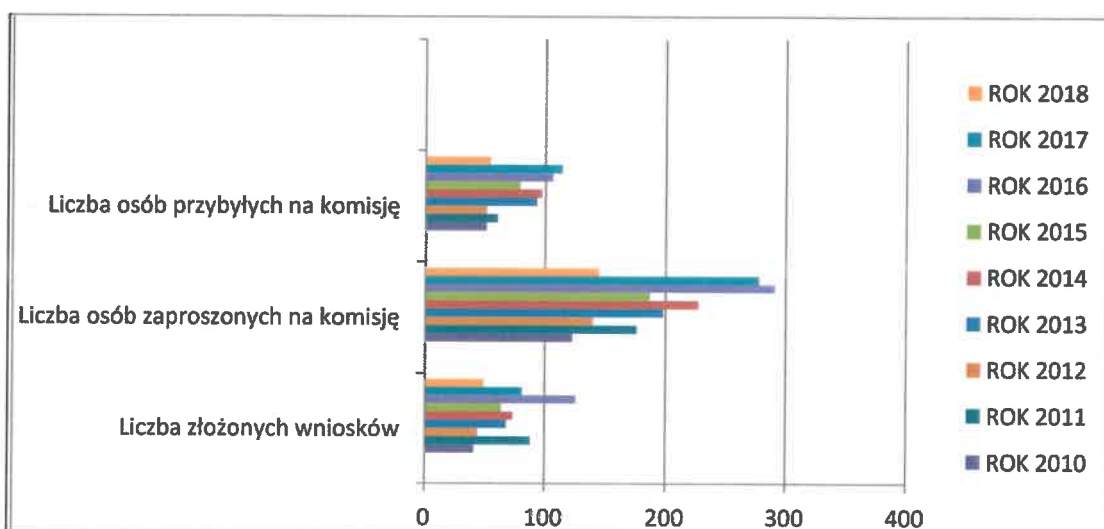
1). Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

Osoby uzależnione i wyrządzające swoim pićm poważne szkody społeczne, a niechące dobrowolnie poddać się leczeniu odwykowemu mogą być zgłoszone do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w celu wszczęcia procedury sądowej zobowiązującej do leczenia. Na przestrzeni lat 2010- 2016 wyraźnie widoczny jest wzrost spraw kierowanych do komisji (2015 - 77 wniosków, 2016 - 106 wniosków), a co za tym idzie zwiększyła się liczba osób zapraszanych na Komisję. Natomiast w roku 2017 widoczny

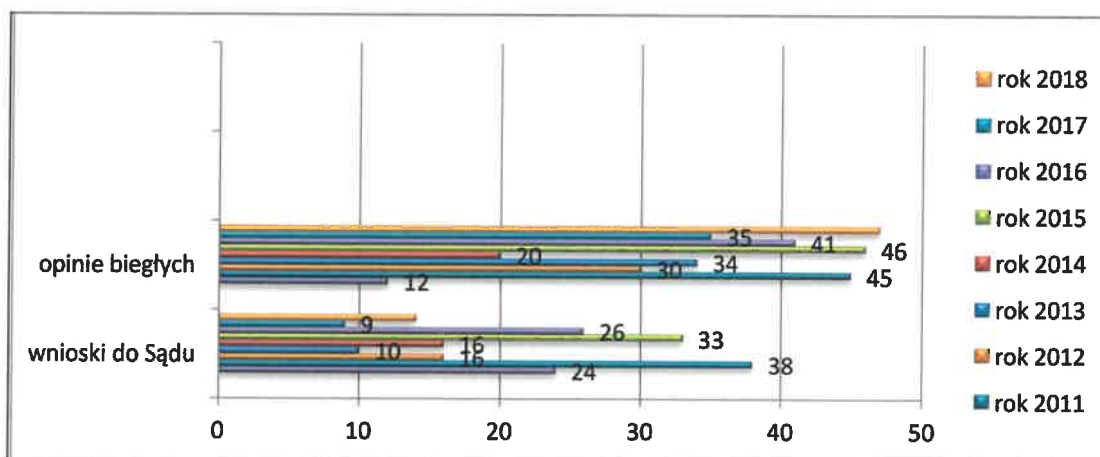
¹ Pracownia Badań i Profilaktyki Społecznej INVESIS, Kraków 2018 str. 108-114
http://ops.swiebodzice.pl/strony/do_druku/aktualnosci/2018/12/raport_diagnoza_lokalnych_zagrozen_spoeczny_ch.pdf

jest spadek liczby składanych wniosków oraz osób zapraszanych na Komisję, spadek ten utrzymuje się również w roku 2018 (2017 - 81 wniosków, 2018 – 49). Istotną informacją jest fakt, że wzrosła liczba osób przybyłych na Komisję (2016 - na 278 zaproszonych wstawiło się 106 osób, a w 2017 roku - na 278 osób zaproszonych stawili się 114 osób) oraz uzyskanych opinii od biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu 2015 (46), 2016 (41), 2017 (35). Taki stan rzeczy związany był z tym, że większa liczba osób została zmotywowana do podjęcia leczenia a tym samym MKRPA nie wysyłała wniosków do Sądu. W 2018 roku – na 145 osób zaproszonych stawili się 54 osoby czyli zmniejszyła się liczba wniosków ale również liczba osób wstawiających się na zaproszenie. Do roku 2017 zmniejszyła się liczba sporządzonych wniosków do Sądu w latach 2015 (33), 2016 (26) i 2017 (9). W roku 2018 następuje wzrost liczby osób skierowanych na badania do biegłych sądowych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu – MKRPA skierowała 47 osób. Na badania zgłosiło się 14 osób. Wzrosła również o 50% liczba sporządzonych wniosków (18) do Sądu o rozpatrzenie i ewentualne zobowiązanie określonych osób do leczenia odwykowego stacjonarnego lub ambulatoryjnego.

Liczba podejmowanych działań przez MKRPA na przestrzeni lat: 2010 - 2018 ilustruje rys.1, rys.2.

Rys. 1 Podjęte działania przez MKRPA (w liczbach) na przestrzeni 2010- 2018 r.

Rys. 2
Liczba sporządzonych wniosków do Sądu i uzyskanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (liczba osób).

2). Porady specjalistów.

Pomoc specjalistyczną w zakresie pomocy psychopedagogicznej, porad prawnych, konsultacji dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków, można uzyskać na terenie Ośrodka Pomocy Społecznej. Mieszkańcy Świebodzic często korzystają z tej formy pomocy, co obrazuje rys. 4.

Dane dotyczące I półrocza 2019 r.:

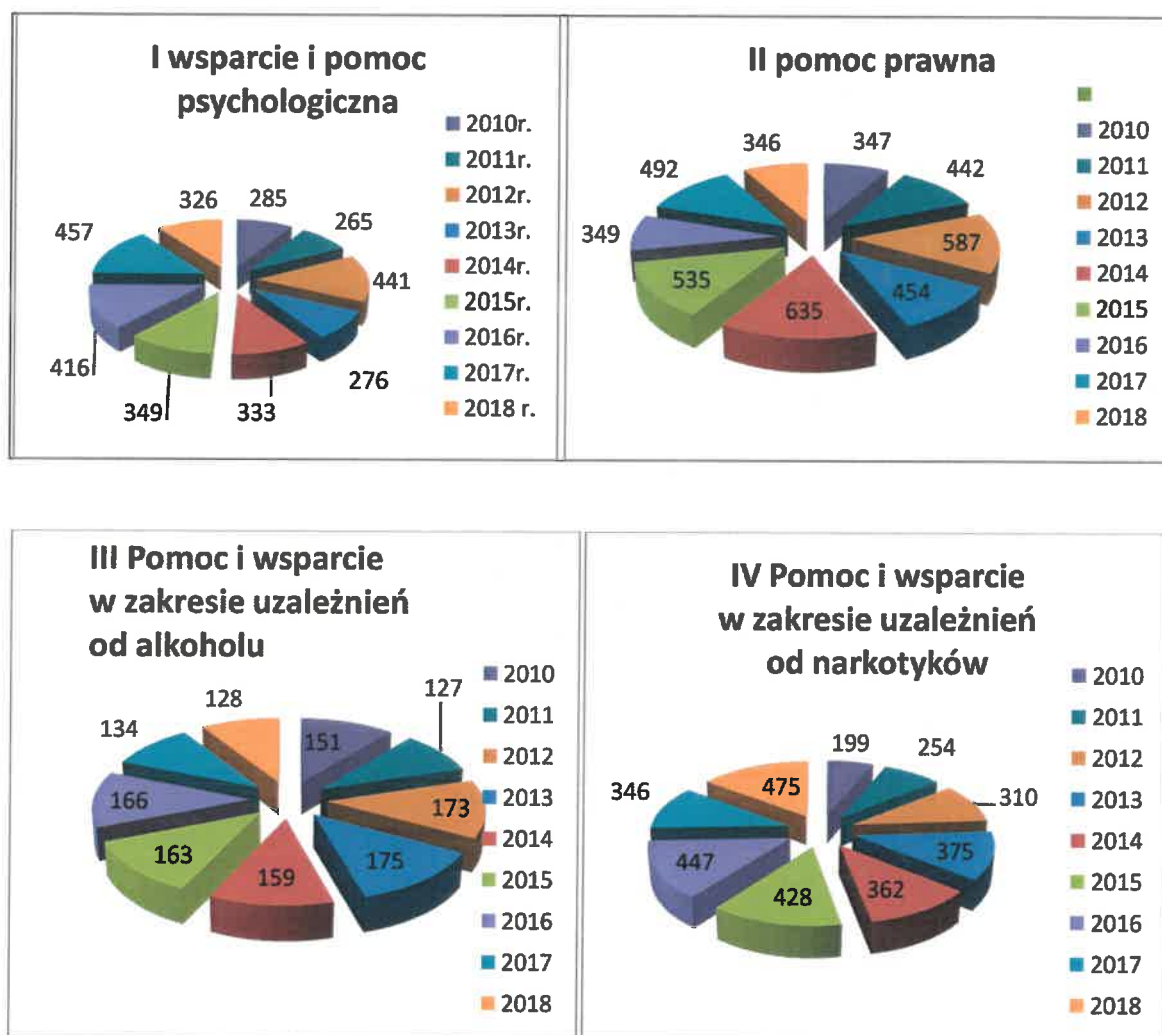
Pomoc psychologiczna: 181 konsultacji dla 103 osób.

Pomoc prawna: 207 porad dla 198 osób.

Pomoc w zakresie uzależnień od alkoholu: 56 osoby.

Pomoc w zakresie uzależnień od narkotyków: 270 osób z czego 148 porad dotyczyło osób uzależnionych i 72 porady dla osób współuzależnionych.

Na podstawie danych za I półrocze 2019 r., można przypuszczać, że liczba osób korzystających z porad specjalistów w stosunku do roku 2018 będzie miała tendencję malejącą.

Rys. 4. Liczba udzielanych porad w ramach poradnictwa specjalistycznego (w liczbie osób)

3). Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Burmistrz Miasta Świebodzice powołał zarządzeniem Zespół Interdyscyplinarny realizujący zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Świebodzice.

Zespół Interdyscyplinarny - to zespół osób delegowanych ze środowisk profesjonalnych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny stanowią przedstawiciele służb miejskich, instytucji i organizacji działających w obszarze wsparcia społecznego.

Działania Zespołu zmiierzają do poprawy sposobów udzielania pomocy osobą doświadczającym przemocy i ich najbliższemu otoczeniu poprzez:

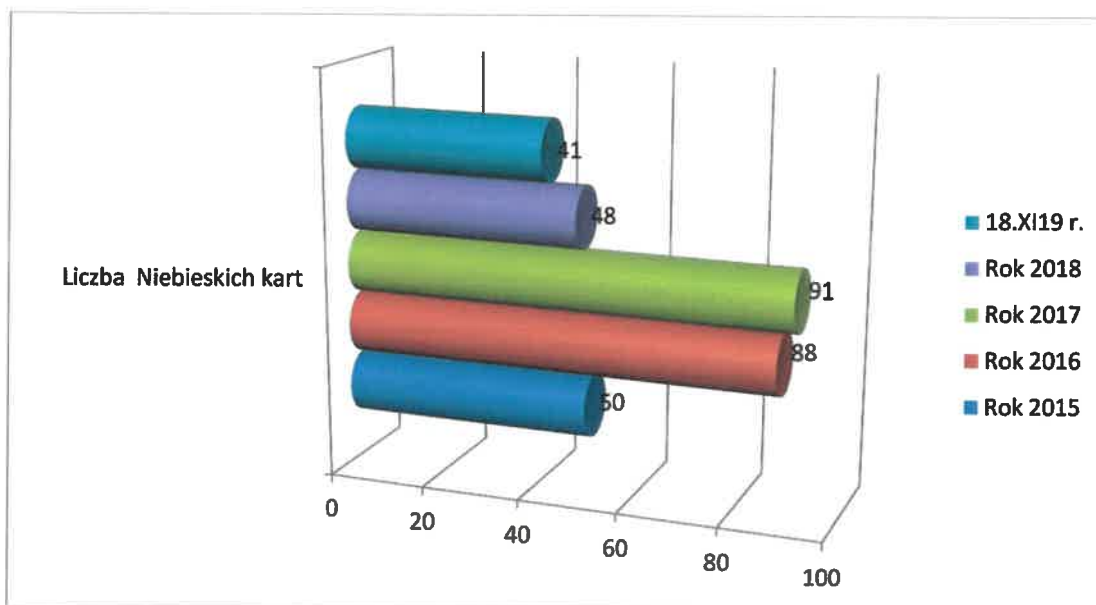
1. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
5. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania Zespołu skierowane są do wszystkich osób dotkniętych przemocą w rodzinie, rozumianej jako umyślne działanie narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, oraz zdrowia, naruszające ich nietykalność cielesną, wolność, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym, psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne.

W 2018 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W roku 2018 do przewodniczącej ZI wpłynęło 48 formularzy „Niebieskiej Karty A”, sporządzonych przez następujące podmioty:

- Komisariat Policji - 44 NK
- Ośrodek Pomocy Społecznej – 4 NK
- Placówki Oświatowe – 0 NK
- Specjalistyczny Ośrodek Interwencji Kryzysowej – 0 NK
- Ochrony Zdrowia – 0 NK
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 0 NK

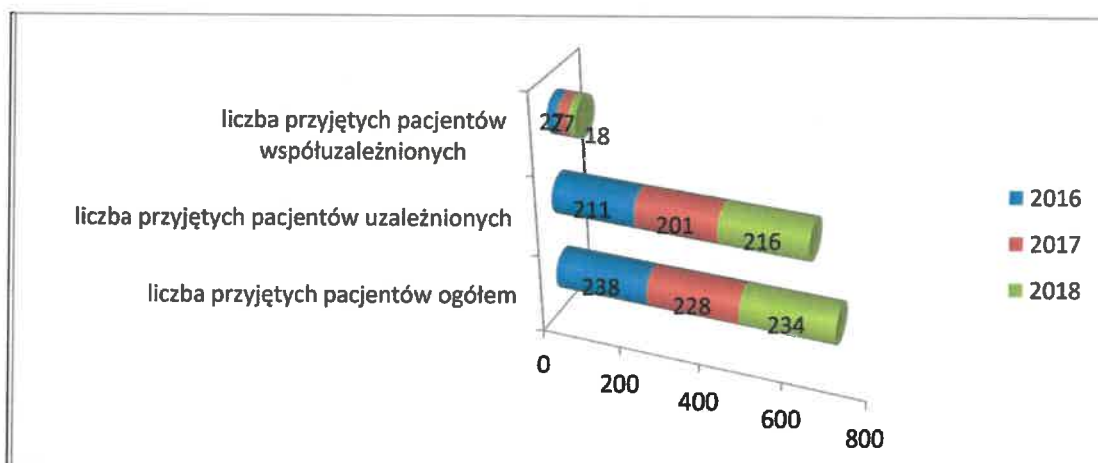
W roku 2018 powołano 33 grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego, zakończono 66 procedur „Niebieskiej Karty” z czego 35 w związku z ustaniem przemocy w rodzinie i zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy oraz 31 na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań. Do 30 czerwca 2019 r. wszczęto 24 procedury "Niebieska Karta". Na podstawie danych za I półrocze 2019 r., można przypuszczać, że liczba osób objętych procedurą "Niebieska Karta" w stosunku do lat ubiegłych osiągnie poziom przybliżony do roku 2018. Na dzień 30 listopada 2019 r. wszczęto 43 procedury NK.

Rys. 5 Liczba sporządzonych formularzy "Niebieska Karta"

4). Poradnia do Osób Uzależnionych i Współuzależnionych od Alkoholu.

Poradnia dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych od Alkoholu w Świebodzicach świadczy pomoc terapeutyczną i psychoterapeutyczną dla osób uzależnionych od alkoholu, członków rodzin uzależnionych oraz pomoc i zajęcia psychoterapeutyczne dla osób doznających przemocy w rodzinie. Metodą leczenia jest psychoterapia. Co roku przybywa większa liczba osób, które zdecydowały się zmienić swoje życie, leczyć się z uzależnienia, na trzeźwo budować swoją przyszłość. Rok 2018 zakończył się niewielką tendencją wzrostową jeżeli chodzi o liczbę przyjętych pacjentów. Dane za lata 2016 - 2018 ilustruje rys.6.

Rys. 6. Liczba udzielonych porad w latach 2016 - 2018 r.

5). Klub Abstynenta.

Klub Abstynenta „ODNOWA” w Świebodzicach prowadzony jest przez Stowarzyszenie Krzewienia Trzeźwości w Rodzinie z Wałbrzycha, dotowany przez Urząd Miejski ze środków przeznaczonych na profilaktykę. Główne działania Klubu realizowane na terenie naszego miasta, to: organizowanie życia towarzyskiego członków Klubu oraz ich

rodzin w obyczajowości, zwyczajach i tradycjach bez alkoholu. Propagowanie i krzewienie trzeźwego stylu wśród rodzin zagrożonych uzależnieniami, jak i wśród rodzin, gdzie problem uzależnienia i współuzależnienia już zaistniał. Integracja środowiska abstynenckiego ze społecznością lokalną (współorganizowanie pikników trzeźwościowych pn. "Bezpieczne wakacje", wyjazdy na imprezy trzeźwościowe, organizacja grupy AA. Ponadto działania na rzecz integracji rodziny, prowadzenie warsztatów, grup wsparcia dla członków Klubu i ich rodzin, współdziałanie z instytucjami samorządowymi w zakresie realizacji celów statutowych, współdziałanie ze świetlicą środowiskową, pogłębianie wiedzy o chorobie alkoholowej i działania na rzecz rozwoju osobistego.

Działalność klubowa prowadzona jest przez 5 dni w tygodniu. Dodatkowo we wtorki oraz czwartki odbywają się mityngi, oraz w każdą sobotę w ramach zajęć prowadzona jest grupa wsparcia. Miesięcznie liczba osób uczestnicząca w działaniach klubu to 70 osób oraz 10 do 30 osób, które poszukiwały pomocy dla siebie lub bliskich członków swojej rodziny w związku z uzależnieniami.

Inne instytucje, które wspomagają i są przygotowane do rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie to: Sąd Rejonowy, w tym kuratorzy rodzinni; Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Straż Miejska, Świetlica Środowiskowa "Tęczowa Gromada", placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

6). Klub Integracji Społecznej

Celem działalności Klubu jest reintegracja społeczna i zawodowa osób po odbytych leczeniu, w trudnej sytuacji ekonomicznej, bezdomnych. Przy Klubie Integracji Społecznej prowadzono punkt aktywizacji zawodowej i doradztwa zawodowego. Z punktu w roku 2016 skorzystały 23 osoby

Kontynuowano działalność pralni i łaźni, której prowadzenie zostało wyłonione w otwartym konkursie ofert. Zadanie będzie kontynuowane w kolejnych latach. W roku 2017 z oferty Pralni skorzystało 153 osoby a z Łaźni skorzystało 132 osoby. W roku 2018 w związku z wyłączeniem z użytkowania siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej zawieszono działalność Klubu.

V. Podstawa prawna i merytoryczna Programu

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn.zm.);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn.zm.);
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 -2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492);
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn.zm.);
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U z 2019 r. poz.506 z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 688 z późn. zm.);
7. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz.1507 z późn.zm.);
8. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2019 r. poz.2365);
9. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Świebodzice na lata 2016-2020;
10. Lokalna Diagnoza Problemów Społecznych z 2018 r.;

11. Raport z ogólnopolskiego badania ankietowego "Młodzi i substancje psychoaktywne" 2015
12. Sprawozdania z cyklicznych warsztatów z zakresu profilaktyki uzależnień pn. "Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć";

VI. Cele i zadania Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii dla Gminy Świebodzice w roku 2020:

1. Główne cele Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w roku 2020 w Świebodzicach:

1. Zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych oraz zagrożeń społecznych w gminie Świebodzice. Profilaktyka uniwersalna i selektywna.
2. Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych wśród populacji osób pijących ryzykownie i szkodliwie.
3. Ograniczenie liczby nastolatków pijących alkohol.
4. Zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych i narkomanii poprzez profilaktykę uniwersalną, selektywną i wskazującą.

Cele szczegółowe:

- 1) rozwijanie profilaktyki rodzinnej, uczenie rodziców umiejętności wspierania abstynencji dzieci oraz udzielanie profesjonalnej pomocy rodzicom, których dzieci upijają się lub przejawiają inne elementy demoralizacji;
- 2) ograniczenie akceptacji rodziców dla picia alkoholu przez dorastające dzieci;
- 3) zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów edukacyjnych, sportowych i profilaktycznych promujących wartościowy i zdrowy styl życia oraz uczących umiejętności potrzebnych do życia bez alkoholu, środków psychoaktywnych i przemocy;
- 4) tworzenie dzieciom i młodzieży warunków do trzeźwego i zdrowego stylu życia;
- 5) ograniczenie częstości picia alkoholu przez osoby nieletnie za wiedzą i zgodą rodziców;
- 6) poprawa dostępności do leczenia odwykowego mieszkańcom gminy;
- 7) organizowanie warunków pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- 8) wspieranie psychospołeczne i prawne osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 9) współdziałanie merytoryczne i wpieranie finansowe instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania gminne z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 10) rozwijanie edukacji publicznej i szkolenie przedstawicieli różnych zawodów w zakresie problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- 11) konsekwentne egzekwowanie zakazu podawania i sprzedaży alkoholu nieletnim.
- 12) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz ich rodzin.
- 13) ograniczenie dostępu młodzieży do środków psychoaktywnych.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz dla współuzależnionych.

Zadania do realizacji:

- 1.1. Zapewnienie ciągłości funkcjonowania Poradni dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Współuzależnionych w Świebodzicach poprzez pokrycie kosztów programu psychoterapii uzależnienia od alkoholu ponadpodstawowego i pogłębionego oraz doposażenie.
- 1.2. Dofinansowanie doskonalenia zawodowego pracowników lecznictwa odwykowego i innych pracujących z osobami uzależnionymi.
- 1.3. Prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu, i narkotyków oraz ich rodzin.
- 1.4. Prowadzenie księgozbioru z zakresu wiedzy z zakresu problemu alkoholowego, narkotycznego i przemocy w rodzinie.

Ocena skuteczności zadań: liczba mieszkańców Świebodzic podejmujących leczenie odwykowe, liczba programów ponadpodstawowych oraz liczba uczestników, wykaz doposażenia oraz koszt doposażenia Poradni dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Współuzależnionych, analiza ilości zgłoszeń i udzielonych porad w punktach konsultacyjnych.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotyczne pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania do realizacji:

2.1. Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.

2.1.1. Prowadzenie i finansowanie działalności świetlicy środowiskowej, jako placówki wsparcia dziennego w szczególności: finansowanie dożywiania, wynagrodzenie zatrudnionych pracowników, zakup materiałów i sprzętu do prowadzenia zajęć, utrzymania bazy lokalowej, wykonania niezbędnych prac remontowych, organizowanie ferii zimowych i letnich, wprowadzanie różnorodnych programów rozwojowych dla dzieci (np. teatralnych, komputerowych, tanecznych, sportowych, zajęć z elementami socjoterapii).

2.1.2. Dofinansowanie obozów i kolonii terapeutycznych, jako integralnego elementu całorocznej pracy z dziećmi.

2.1.3. Organizowanie i/lub finansowanie zajęć dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia, mających na celu podniesienie ich kompetencji wychowawczych;

2.1.4. Wspieranie i koordynowanie pracy zespołów interdyscyplinarnych ds. pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.

2.1.5. Tworzenie systemowego wsparcia i terapii dla dzieci z Płodowym Zespołem Alkoholowym - działania edukacyjne, organizowanie kampanii lokalnych.

2.2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

2.2.1. Doskonalenie i upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie rodzinom z problemem alkoholowym i przemocy oraz

organizacja pracy Zespołu Interdyscyplinarnego.

2.2.2. Zapewnienie stałej pomocy psychologicznej i prawnej.

2.2.3. Prowadzenie i finansowanie grup wsparcia i grup terapeutycznych dla ofiar przemocy – dorosłych i dzieci.

2.2.4. Organizowanie szkoleń narad, konferencji m.in. nt. procedury „Niebieskiej Karty” a także szkoleń nt. nawiązywania kontaktu z członkami rodzin, w których dochodzi do przemocy, prowadzenia rozmów interwencyjnych i psychologicznych.

2.2.5. Współpraca z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - kuratorami, prokuratorami, sędziami, policją a także z innymi, realizującymi programy przeciwdziałania przemocy domowej.

2.2.6. Zakup publikacji (broszur, ulotek, plakatów) nt. zjawiska przemocy w rodzinie, „Niebieskiej Karty”, opracowywanie i upowszechnianie informatorów zawierających informacje o potencjalnych, instytucjonalnych partnerach do współpracy, ich zadaniach i kompetencjach.

2.2.7. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym oraz o prowadzonych na terenie gminy oddziaływaniach adresowanych do sprawców przemocy wobec najbliższych.

2.2.8. Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjnych, akcji edukacyjnych nt. zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci.

2.2.9. Prowadzenie badań i diagnoz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.

2.2.10. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ocena skuteczności zadań: analizowanie funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży uczęszczającej na zajęcia w świetlicach środowiskowych, liczba uczestników na zajęciach, liczba rodziców i opiekunów biorących udział w spotkaniach, analiza osób zgłaszających się do punktów konsultacyjnych, liczba osób, którym udzielono specjalistycznej pomocy, analiza okresów czasowych od momentu skierowania do biegłego, do czasu wydania opinii; analiza wniosków biegłego z wydanymi postanowieniami sądu, liczba wdrożonych procedur „Niebieskiej Karty”.

3. *Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży- w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.*

Zadania do realizacji:

3.1. Działania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci, młodzieży oraz rodziców.

3.1.1. Wdrażanie i finansowanie nowych oraz kontynuowanie sprawdzonych programów profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży. Uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu.

3.1.2. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych, m.in. kontynuacja przeglądów teatralnych wraz z ufundowaniem nagród.

3.1.3. Zapobieganie eskalacji problemu alkoholowego i narkotykowego poprzez profilaktyczne działania warsztatowo-edukacyjne dla osób z grup ryzyka, lecz jeszcze niezależnionych (profilaktyka uniwersalna i profilaktyka selektywna).

3.1.4. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

3.1.5. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym dla rodziców.

3.1.6. Prowadzenie badań związanych zwłaszcza z diagnozą zachowań problemowych (używaniem substancji psychoaktywnych), podejmowanych przez młodzież oraz ewaluacją programów profilaktycznych.

3.1.7. Organizowanie i finansowanie działań służących upowszechnianiu pozytywnych wzorców życia rodzinnego (pikniki rodzinne), kampanii w dziedzinie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla społeczności lokalnej oraz udział w tego typu ogólnopolskich społecznych kampaniach.

3.1.8. Organizowanie i finansowanie kształcenia specjalistycznego (szkolenia, konferencje) w zakresie alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej dla ludzi pracujących na rzecz uzależnionych i ich rodzin, a także realizatorów programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

3.1.9. Wykonanie i zakup materiałów profilaktycznych: prasa, książki specjalistyczne, broszury, plakaty, druki ulotek oraz innych materiałów informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych na temat możliwości uzyskania pomocy dla ludzi z tzw. „grup ryzyka”.

3.1.10. Zakup testów wykrywających u młodzieży używania narkotyków i udostępnianie ich nieodpłatnie dla szkół oraz specjalistów prowadzących punkty konsultacyjne dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

3.1.11. Prowadzenie stałego interaktywnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie miasta w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem strony internetowej.

3.1.12. Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych.

3.1.13. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań dotyczących zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

3.2. Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej.

3.2.1. Tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi o dostępnej ofercie pomocy na terenie gminy w zakresie problemów alkoholowych.

3.2.2. Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych.

3.3. Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.

3.3.1. Organizowanie działań edukacyjnych z wykorzystaniem sprzętu do badania zawartości alkoholu oraz narkotyków podczas lokalnych kampanii i włączanie się w społeczne kampanie oraz realizacja innych kompleksowych działań informacyjno-edukacyjnych związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości na drogach.

Ocena skuteczności zadań: ocena skuteczności programów profilaktycznych realizowanych na terenie szkół, analiza zainteresowania adresatów uczestniczących w szkoleniach, ocena zainteresowania społeczności lokalnej w kampaniach, ilość publikacji prasowych, liczba kontroli w placówkach handlowych, liczba instytucji korzystających z materiałów informacyjnych, liczba osób kontrolujących swój stan trzeźwości.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Zadania do realizacji:

4.1 Współpraca z instytucjami i jednostkami samorządowymi Gminy realizującymi poszczególne elementy programu, w szczególności wdrażające pozalekcyjne zajęcia sportowe i kulturalne dla dzieci i młodzieży z terenu miasta, poprzez dofinansowanie organizowanych zajęć.

4.2 Współpraca z organizacjami pozarządowymi realizującymi programy o charakterze profesjonalnym związane z profilaktyką alkoholową i przemocą w rodzinie, w szczególności wspieranie finansowe i merytoryczne Klubu Abstynenta w Świebodzicach.

Ocena skuteczności zadań: monitorowanie i kontrola zleconych do realizacji zadań, liczba osób uczestniczących w spotkaniach.

5. Podejmowanie interwencji w zawiązku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadania do realizacji:

5.1. Kontrola placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym oraz w zakresie łamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych.

5.2. Podejmowanie interwencji oraz kierowanie spraw bezpośrednio do sądu, w szczególnych przypadkach reprezentowanie gminy przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Ocena skuteczności zadań: liczba interwencji policji, straży miejskiej wobec naruszenia warunków sprzedaży - w tym nieletnim, liczba przeprowadzonych kontroli w punktach sprzedaży, liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Zadania do realizacji:

6.1. Finansowanie działalności Klubu Integracji Społecznej, dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz zakup niezbędnych materiałów i sprzętu do funkcjonowania Klubu.

Ocena skuteczności zadań: liczba osób uczęszczających do KIS, analiza osób korzystających z pomocy specjalistów, analizowanie funkcjonowania społecznego osób uczestniczących w działalności KIS.

7. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zasady wynagradzania, przyznawania diet oraz kosztów podróży służbowych.

1. Podstawą ustalania wysokości wynagrodzenia dla członków MKRPA jest kwota bazowa w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2018 poz. 2288 z późn. zm.).
2. Miesięczne wynagrodzenie zryczałtowane dla członków MKRPA, ustala się w wysokości 15% kwoty bazowej brutto. Wynagrodzenie dla przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego MKRPA ustala się w wysokości 30 % kwoty bazowej brutto.
3. Wynagrodzenie wypłacane jest za udział w posiedzeniach, pracach MKRPA i innych czynnościach zapisanych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. W przypadku nieobecności członka MKRPA w posiedzeniu, bądź pracach komisji, nie otrzymuje on wynagrodzenia w danym miesiącu.
5. Przyjmuje się zasady zwrotu kosztów podróży służbowych, tj. podróży związanych z wykonywaniem funkcji członka komisji a w szczególności udział w szkoleniach, konferencjach, warsztatach według zasad uregulowanych rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. 2013 poz. 167 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. 2002 Nr 27, poz. 271 z późn. zm.).
6. Polecenie każdego wyjazdu służbowego podpisuje Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej lub w razie jego nieobecności – Zastępca Dyrektora.

Zadania do realizacji:

- 7.1. Udział członków w pracach MKRPA w zakresie zadań ustawowych.
- 7.2. Pokrycie kosztów utrzymania wraz z wyposażeniem pomieszczeń oraz zabezpieczenie środków na bieżącą działalność MKRPA, porad specjalistów i Zespołów Interdyscyplinarnych oraz realizację zadań ustawowych.
- 7.3. Współpraca z biegłymi sądowymi opiniującymi w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, w tym opłacanie kosztów powołania biegłych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (Dz. U. 2007 Nr 250, poz. 1883).

Sporządziła:

Aldona Górską

**PRELIMINARZ KOSZTÓW REALIZACJI PROGRAMU PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII DLA MIASTA ŚWIEBODZICE NA ROK 2020**

1. Prowadzenie środowiskowej świetlicy opiekuńczo-wychowawczej wraz z wypoczynkiem letnim i zimowym na jej terenie.	248 100,00 zł
2. Poradnictwo specjalistyczne (prawnik, konsultant ds. alkoholu, specjalista ds. narkotyków).	46 700,00 zł
3. Poradnia dla Osób Uzależnionych od Alkoholu-terapia ponadpodstawowa oraz doposażenie	15 000,00 zł
4. Wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży	50 000,00 zł
5. Szkolenia realizatorów Gminnego Programu	1 000,00 zł
6. Usługi w zakresie realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – procedura :Niebieskiej Karty” (konferencje, kampanie edukacyjne, zespoły interdyscyplinarne, współpraca z Policją, Strażą Miejską, edukacja sprzedawców)	2 200,00 zł
7. Uzyskanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	3 000,00 zł
8. Programy profilaktyczne realizowane w placówkach oświatowych i jednostkach samorządowych, w tym zajęcia sportowe, Festiwal Teatrów Profilaktycznych, ogólnopolskie kampanie (ZTU), lokalne kampanie edukacyjne	3 000,00 zł
9. Materiały informacyjne, broszury, uzupełnienie biblioteki wiedzy o problemie alkoholowym i przemocy i edukacja publiczna www.profilkatyka.swiebodzice.pl	1 000,00 zł
10. Wspieranie ruchów samopomocowych i środowisk trzeźwościowych, w tym Klubu Abstynenta	15 000,00 zł
11. Działalność MKRPA (udział w pracach komisji, opłaty sądowe, utrzymanie biurowo- administracyjne, delegacje.	35 000,00 zł

Razem: 420 000,00 zł

Uzasadnienie

Zgodnie z przepisami przytoczonymi na wstępie uchwały na gminy nałożony został w ramach zadań własnych obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii. Realizacja ww. zadań prowadzona jest w oparciu o gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, stanowiący część strategii rozwiązywania problemów społecznych. Zgodnie ze stanowiskiem Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, nie istnieją przy tym przeszkody z merytorycznego punktu widzenia do tworzenia wspólnego gminnego programu dla rozwiązywania problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii. Program jest opracowywany na podstawie wspólnej diagnozy problemów, część zadań jest jednakowych, a ich adresatami są te same grupy osób.

Projektowany dokument zawiera także działania w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2020 – zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program określa lokalną politykę minimalizowania szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu, narkotyków i stosowania przemocy w rodzinie, w szczególności obejmuje profilaktykę i edukację wśród dzieci i młodzieży, wsparcie dla rodzin dotkniętych ww. problemami oraz wskazuje osoby i jednostki odpowiedzialne za wykonywanie nałożonych zadań. Ponadto zgodnie z przepisem art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W świetle powołanych przepisów podjęcie uchwały uważa się za celowe i uzasadnione.

Ozg.